

PERSONALINSTRUKTION FÖR ÅBO AKADEMI

Godkänd av Åbo Akademis styrelse 17.8.2017. (Reviderad 24.1.2019)

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

1 § Personalinstruktionens tillämpningsområde

I personalinstruktionen definieras principerna för rekrytering av personal till Åbo Akademi samt de allmänna behörighetsvillkor som uppställs för olika personalkategorier. De specifika behörighets- och kompetenskraven bedöms och definieras inför varje anställning innan rekryteringsprocessen inleds. Om behörighetsvillkoren för anställda vid Vasa övningsskola bestäms i gällande instruktion för Vasa övningsskola.

2 § Personalens anställningsförhållande

I 31-32 § i universitetslagen (558/2009) stadgas om universitetets personalstruktur och personalens anställningsförhållande. Enligt lagen finns vid ett universitet professorer och annan undervisnings- och forskningspersonal samt personal för skötsel av övriga uppgifter. Personalen vid Åbo Akademi är anställd i arbetsavtalsförhållande. I fråga om anställningsvillkoren gäller vad som bestäms i lag och vad som avtalas i kollektivavtal och arbetsavtal. Åbo Akademi främjar jämlikhet och jämställdhet vid rekrytering och anställning.

3 § Rekryteringsförfarande

Enligt 17 § i universitetslagen beslutar rektor om anställning och uppsägning av personal. Endast en instans som rektor delegerat beslutanderätten i ett anställningsärende till kan fatta beslut om anställning.

Beslut om rekrytering bör utgå från enhetens behov av ny eller kompletterande kompetens. Härvid beaktas resultatenhetsens strategi, personalplan samt ekonomiska förutsättningar.

Om lediga arbetsuppgifter annonseras i regel offentligt. En person kan anställas utan att arbetsuppgiften har ledigförklarats ifall det är fråga om en anställning på högst ett år och arbetsuppgiften kräver omedelbar rekrytering och en person med lämplig behörighet och sakkunskap finns att tillgå. Ytterligare kan en person anställas utan att arbetsuppgiften ledigförklarats ifall det är fråga om specifika arbetsuppgifter i ett forskningsprojekt.

Vid rekrytering bör iaktas den i arbetsavtalslagen (55/2001) stadgade skyldigheten att erbjuda anställning åt personer som är permitterade, deltidsanställda eller blivit uppsagda av ekonomiska orsaker eller produktionsorsaker (7 kap 3 §).

Personalenheten ansvarar för annonseringen av lediga arbetsuppgifter och bistår i rekryteringsprocessen. I rekryteringsprocesser bistår för ändamålet utnämnda

beredningsgrupper i enlighet med direktiven i denna instruktion. I varje beredningsgrupp bör finnas både kvinnor och män.

Innan en rekryteringsprocess inleds bör arbetsuppgifterna och de specifika behörighetskraven samt övriga villkor som uppställs för anställningen i fråga vara definierade i en arbetsbeskrivning.

Arbetsavtal ingås skriftligen. Avtal om provotid tillämpas i regel i enlighet 1 kap 4 § i arbetsavtalslagen.

Enligt 1 kap 3 § i arbetsavtalslagen gäller ett arbetsavtal tillsvidare, om det inte av grundad anledning har ingåtts för viss tid. Grundad anledning för tidsbundet arbetsavtal kan t.ex. vara:

- Vikariat
- Praktik
- Skötsel av vakant uppgift under rekryteringsprocessen
- Arbete som hänför sig till egen grundutbildning
- Arbete som hänför sig till egen forskarutbildning
- Anställningar enligt strukturen för forskar- och lärarkarriär i 4 nivåer
- Tidsbundna projekt
- Forskare och professorer vid Finlands Akademi
- Arbetstagarens egen anhållan
- Icke-etablerad verksamhet.

4 § Benämningar

Alla benämningar som används för befattningar bör möjligast väl beskriva arbetsuppgifterna och vara enhetliga. För undervisnings- och forskningspersonal ska i regel användas endast de benämningar som nämns i dessa riktlinjer.

5 § Anställningsstruktur för forskare och lärare

Vid Åbo Akademi tillämpas en anställningsstruktur för forskare och lärare i fyra nivåer.

- Nivå 1: doktorand, forskningsassistent
- Nivå 2: universitetslärare, forskardoktor, projektforskare
- Nivå 3: akademilektor, biträdande professor, universitetsforskare, specialforskare, forskningschef
- Nivå 4: professor, forskarprofessor, gästprofessor, affilierad professor

Universitetslärare, akademilektorer och professorer anställs i regel tillsvidare. Doktorander, forskardoktorer och universitetsforskare anställs för viss tid. Doktorander anställs i princip för fyra år, forskardoktorer för tre år och universitetsforskare för fyra år. Anställningstiden för doktorander kan förlängas på grund av moderskaps-, faderskaps- och föräldraledigheter, militär- eller civiltjänstgöring eller annat vägande skäl.

För undervisande och forskande personal är internt avancemang mellan olika nivåer möjligt då det ifrågasätts forsknings- och utbildningsområdet av fakultetsrådet anses strategiskt värdefullt och ekonomiskt möjligt. För att utvärdera om behörighetsvillkoren uppfylls tillsätter dekanus en beredningsgrupp vars sammansättning motsvarar beredningsgrupper till den nivå och befattning som avancemanget avser.

Att röra sig mellan olika befattningskategorier inom samma nivå (t.ex. från en undervisningsbetonad befattning till en forskningsbetonad befattning) är också möjligt.

REKRYTERINGS- OCH ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR DOKTORANDER, FORSKARE OCH LÄRARE

6 § Allmänna behörighetskrav

Av den personal som väljs krävs sådan utbildning och erfarenhet som förutsätts för en framgångsrik skötsel av arbetsuppgifterna. I kompetenskraven bör definieras vetenskapliga och pedagogiska krav samt förväntningar som gäller samverkan med det övriga samhället för samtliga forskar- och lärarkategorier.

Om språkrav för lärare vid Åbo Akademi bestäms i § 78 i universitetslagen och i Instruktion om de kunskaper i svenska och finska som krävs av lärare vid Åbo Akademi.

1. Vetenskaplig kompetens

Om den vetenskapliga kompetensen för doktorander, lärare och forskare bestäms nedan. Forskningsresultat i förhållande till den tid sökande haft till sitt förfogande sedan doktorsexamen avlagts beaktas vid bedömningen av vetenskaplig kompetens.

2. Pedagogisk kompetens

Om pedagogisk kompetens och om bedömning av denna bestäms i gällande rektors beslut om pedagogisk kompetens för lärare och forskare vid Åbo Akademi.

3. Ledarskap

Om arbetsuppgifterna inkluderar ledning av en enhet eller en verksamhet förutsätts förtrogenhet med uppgiftsområdet och ledar- och samarbetsförmåga.

7 § Doktorand, forskningsassistent (nivå 1)

För att kunna anställas som doktorand krävs högre högskoleexamen och beslut om antagning till forskarutbildning vid Åbo Akademi. Vid anställning av doktorander utvärderas sökanden på basis av studieprestationer, forskningsplan och eventuella forskningsresultat inom ämnesområdet eller närliggande ämne.

Med doktorander uppgörs ett handlednings- och studieavtal. Anställningen kan avbrytas ifall doktoranden inte följer handlednings- och studieavtalet. Ytterligare definieras doktoranders arbetsuppgifter i en årlig arbetsplan.

Anställd som medverkar i projektforskning utan att arbetet är kopplat till de egna forskarstudierna benämns **forskningsassistent**.

8 § Forskardoktor, projektforskare (nivå 2)

En forskardoktors arbetsuppgifter består i första hand av att fördjupa och utvidga sitt forskningsområde. Forskardoktorer förutsätts i regel, under en tredjedel av sin arbetstid, medverka i undervisning och handledning. Arbetsuppgifterna definieras i en årlig arbetsplan. Av en forskardoktor förutsätts doktorsexamen. Tiden från avläggande av doktorsexamen bör i regel inte överskrida fyra år.

Vid bedömning av den vetenskapliga kompetensen beaktas bl.a. den presenterade forskningsplanen och den sökandes förutsättningar att fullfölja denna och uppnådda forskningsresultat. Förutom vetenskapliga meriter krävs pedagogisk kompetens. För bedömningen av sökandes meriter kan dekanus tillsätta en beredningsgrupp. I beredningsgruppen ska finnas minst en medlem som representerar ämnet och en som representerar utbildningslinjen.

Anställd med doktorsexamen som medverkar i projektforskning kan benämnas **projektforskare**.

9 § Universitetslärare (nivå 2)

Universitetslärares arbetsuppgifter består av undervisning och handledning på samtliga utbildningsnivåer. Universitetsläraren kan beredas möjlighet att forska högst 1/3 av arbetstiden. Arbetsuppgifterna definieras i en årlig arbetsplan.

Av universitetslärare krävs doktorsexamen i undervisningsämnet eller i närstående ämne samt pedagogisk kompetens. Högre högskoleexamen kan komma i fråga ifall undervisningen till sin karaktär är sådan att doktorsexamen inte kan anses nödvändig. En universitetslärare som inte avlagt doktorsexamen kan endast ha undervisningsuppgifter inom grundutbildningen. För bedömningen av sökandes meriter för tillsvidareanställning tillsätter dekanus en beredningsgrupp. I beredningsgruppen ska finnas minst en medlem som representerar ämnet och en som representerar utbildningslinjen.

10 § Universitetsforskare, specialforskare, forskningschef (nivå 3)

Till en universitetsforskares uppgifter hör att bedriva självständig forskning, att leda forskningsprojekt, att anskaffa forskningsmedel samt undervisning och handledning. Universitetsforskare kan medverka i undervisning och handledning 1/3 av arbetstiden, såvida projektverksamhet inte ställer andra villkor gällande arbetsuppgifterna. Arbetsuppgifterna definieras i en årlig arbetsplan.

Av universitetsforskare krävs doktorsexamen, gedigen forskningserfarenhet och pedagogisk kompetens. I regel krävs erfarenhet av internationell forskningsverksamhet. För bedömningen av sökandes meriter för en tillsvidareanställning tillsätter dekanus en beredningsgrupp. I beredningsgruppen ingår minst en medlem som representerar ämnet och en medlem som är extern sakkunnig.

För avgränsade projekt kan benämningen **specialforskare** användas och som benämning för en ledare av ett större forskningsprojekt eller -institut kan benämningen **forskningschef** användas. Behörighetskraven är desamma som för universitetsforskare.

11 § Akademilektor, biträdande professor (nivå 3)

Till en akademilektors arbetsuppgifter hör att undervisa och handleda samt att granska lärdomsprov på samtliga utbildningsnivåer. Till arbetsuppgifterna hör ytterligare att utöva självständig vetenskaplig forskning. Akademilektorerna deltar i den kontinuerliga utvecklingen och utvärderingen av utbildningsområdet. Av arbetstiden ska 2/3 användas för undervisning, handledning och övriga uppgifter. 1/3 av arbetstiden reserveras för forskning. Arbetsuppgifterna definieras i en årlig arbetsplan.

Av akademilektorer krävs doktorsexamen och forskningsmeriter motsvarande vetenskapliga meriter för docent samt pedagogisk kompetens. För bedömningen av sökandes meriter för en tillsvidareanställning tillsätter dekanus en beredningsgrupp. I beredningsgruppen ingår minst en medlem som representerar ämnet och en som representerar utbildningslinjen samt en extern sakkunnig.

12 § Professor, forskarprofessor (nivå 4)

Till en professors uppgifter hör att bedriva vetenskaplig forskning samt meddela därpå grundad undervisning. Till en professors uppgifter hör därtill att leda och utveckla forsknings- och undervisningsverksamheten, att anskaffa forskningsmedel samt delta i nationellt och internationellt samarbete inom sitt ansvarsområde. Arbetsuppgifterna definieras i en årlig arbetsplan.

Av professorer krävs förutom doktorsexamen gedigen vetenskaplig kompetens samt pedagogisk kompetens, förmåga att leda forskningsprojekt och anskaffa forskningsmedel, internationell forskningserfarenhet samt ledarskapsförmåga.

Akademins styrelse beslutar om nyrekrytering av professor eller forskarprofessor samt inrättandet av nya professurer på förslag av fakultetsråd eller rektor.

Rektor fastställer av fakultetsrådet föreslagna redogörelser för enskilda professurer. I redogörelsen för en professur definieras vetenskapsområdet och inriktningen. Dessutom bestäms om förväntad kompetens och lämplighet samt om rekryteringsförfarandet för professuren.

För beredningen av anställningen av en professor tillsätter dekanus en beredningsgrupp. I beredningsgruppen bör ingå minst två professorer, varav minst en från annan fakultet eller annat universitet samt en medlem som representerar utbildningslinjen. Ordförande för gruppen är dekanus eller annan medlem av gruppen som dekanus utser.

Till gruppens uppgifter hör att till fakultetsrådet bereda redogörelsen för professuren, föreslå sakkunniga och avge utlåtanden gällande anställning av professor. Beredningsgruppen

beslutar om vilka sökandes ansökningar som sänds till sakkunniga för bedömning av kompetensen. Beredningsgruppen ansvarar för att de sakkunniga erhåller tydliga instruktioner om sakkunniguppdraget och om rekryteringsprocessen. De sakkunnigas utlåtanden inlämnas till beredningsgruppen. Till beredningsgruppens uppgifter hör ytterligare att intervju och rangordna de sökande som bedöms ha de bästa förutsättningarna att sköta professuren.

Rektor kan på förslag av fakultetsrådet kalla en meriterad person till en professur eller forskarprofessur då personen är obestriddigen kompetent för professuren. Förslaget att kalla till en professur bör särskilt motiveras. Anställningsbeslutet bör baseras på minst två sakkunnigutlåtanden i enlighet med universitetslagens 33 §.

Rektor kan anställa **forskarprofessorer** på nivå fyra. Forskarprofessorn bedriver huvudsakligen forskning eller leder forskningsprojekt.

Enligt universitetslagen 33 § kan ett universitet ge en person som är anställd vid universitet rätt att använda titeln professor. Vid Åbo Akademi är huvudprincipen att benämningen professor sammanhänger med en professorsbefattning. Om särskilda skäl föreligger kan styrelsen på framställning av fakultetsråd ge andra vid Åbo Akademi anställda personer rätt att använda titeln professor tidsbundet. Titeln förutsätter obestriddigen konstaterad professorskompetens och omfattande vetenskapligt ledarskap som är sammanhängande med de i framställningen angivna arbetsuppgifterna.

13 § Gästprofessor, affilierad professor (nivå 4)

Person med obestriddigen konstaterad professorskompetens kan kallas som gästprofessor för avgränsade expertuppgifter. Anställningen är tidsbunden och utgör i detta fall högst 20 % av en ordinarie anställning. Rektor kan på förslag av fakultetsråd anställa en gästprofessor.

Gästprofessorer anställs för avgränsade expertuppgifter, men bistår i ämnets undervisning och forskning. Arbetsuppgifterna definieras närmare i en arbetsbeskrivning och uppföljs i en årlig arbetsplan.

Rektor kan på förslag av fakultetsråd anställa en affilierad professor (professor of practice). Av en affilierad professor krävs, förutom doktorsexamen, för undervisning relevant arbetserfarenhet från näringslivet, offentlig förvaltning eller tredje sektorn under en period av minst fem år. Anställningen är tidsbunden och utgör i detta fall högst 20 % av en ordinarie anställning. Om tillsättande stadgas närmare i reglemente som godkänns av rektor.

§ 14 Karriärsystemet tenure track

Åbo Akademis tenure track-förfarande är ett karriärsystem som kompletterar anställningsstrukturen för forskare och lärare i fyra nivåer. En tenure track-anställning erbjuder den person som rekryteras en möjlighet till tillsvidareanställning och avancemang ända till en professur inom ifrågavarande vetenskapliga disciplin.

Om rekrytering genom tenure track-förfarande beslutar akademins styrelse på förslag av fakultetsråd eller rektor. Tenure track-anställningar sker genom öppen, internationell rekrytering. Vetenskapsdisciplinen definieras så, att den möjliggör ett tillräckligt antal sökande. Rektor fastställer redogörelsen för tenure track-rekryteringar på förslag av fakultetsrådet.

Beredningen av tenure track-anställningar sker i enlighet med samma principer och praxis om beredning som vid professorsrekrytering definierad i denna instruktions 12 §.

Avsikten är att den som anställs ska kunna avancera till tenure track-systemets högsta nivå, vilket också beaktas vid beslutet om anställning.

Den person som anställs, kan beroende på sin erfarenhet och kompetens placeras på vilken som helst av tenure track-systemets tre nivåer: forskardoktor, biträdande professor eller professor. På basis av beredningsgruppens utlåtande ger fakultetsrådet sin bedömning om den nivå till vilken personen slutligen anställs.

Universitetet förbinder sig vid att ge den tenure track-anställda forskaren möjlighet att avancera till följande nivå genom att uppgöra tydliga målsättningar för varje skede. Beslut om ett potentiellt avancemang till nästa nivå sker inom överenskomna tidsfrister så, att forskaren inom tenure track-systemet har möjlighet att utvärdera och planera sin karriär. Utvärderingen initieras minst ett år innan det tidsbundna arbetsavtalet upphör.

Dekanus beslutar om de allmänna och specificerade målsättningarna för respektive skede inom tenure track-karriärsystemet inom två månader från anställningens början.

Anställda inom tenure-track systemet förutsätts i regel, under en tredjedel av sin arbetstid, medverka i undervisning och handledning.

Tenure track nivå 1: Forskardoktor, tenure track (Assistant Professor)

Forskardoktorer, tenure track, har samma behörighetskrav som forskardoktorer enligt anställningsstrukturen i fyra nivåer. Forskardoktorer (tenure track) kan anställas för tre år med en möjlig förlängning på två år.

Vid framgångsrik evaluering avancerar forskardoktorn (tenure track) till följande nivå. Alternativt kan anställningstiden förlängas med två år. Bedömningen av de vetenskapliga och pedagogiska meriterna för avancemang eller förlängning bereds av en beredningsgrupp som tillsätts av dekanus. I beredningsgruppen bör ingå minst två professorer, varav minst en från annan fakultet eller annat universitet samt en medlem som representerar utbildningslinjen. Ordförande för gruppen är dekanus eller annan medlem av gruppen som dekanus utser. Beslut om avancemang eller förlängning av anställningen med två år fattas av rektor på förslag av beredningsgruppen.

Tenure track nivå 2: Biträdande professor, tenure track (Associate Professor)

Av biträdande professor (tenure track) krävs doktorexamen, gedigen forskningserfarenhet, potential att leda forskargrupper och anskaffa forskningsfinansiering samt erfarenhet av internationell forskning. Ytterligare krävs pedagogisk kompetens. Vid bedömning av

sökandes meriter, beaktas den tid som den sökande haft till förfogande efter avlagd doktorexamen i förhållande till uppnådda forskningsresultat.

Anställningsperioden för biträdande professor (tenure track) är fyra år med möjlig förlängning på två år.

Framgångsrik evaluering och obestriddigen konstaterad professorskompetens möjliggör avancemang till följande nivå. Alternativt kan anställningstiden förlängas med två år. För bedömning av professorskompetens eller förlängning av anställningen som biträdande professor med två år, tillsätter dekanus en beredningsgrupp. I beredningsgruppen bör ingå minst två professorer, varav minst en från annan fakultet eller annat universitet samt en medlem som representerar utbildningslinjen. Ordförande för gruppen är dekanus eller annan medlem av gruppen som dekanus utser. Till beredningsgruppens uppgift hör att inhämta utlåtande om den biträdande professors behörighet och meriter av minst två sakkunniga. Beslut om avancemang eller förlängning av anställning fattas av rektor på förslag av beredningsgruppen.

Tenure track nivå 3: Professor

Professor anställs i tillsvidare anställningsförhållande.

REKRYTERINGS- OCH ANSTÄLLNINGSVILLKOR FÖR ADMINISTRATIV OCH TEKNISK PERSONAL

15 § Administrativ, teknisk och bibliotekspersonal

Den instans, som beslutar om anställning av administrativ, teknisk och bibliotekspersonal, fastställer benämningar och behörighetskrav samt beslutar om arbetsbeskrivningen innan rekryteringsprocessen inleds. För uppgifter, som kräver särskild expertis, förutsätts i regel minst högre högskoleexamen. För arbetsuppgifter som inbegriper ledaransvar förutsätts i regel minst högre högskoleexamen samt ledarförmåga.

Personer som anställts för att assistera inom forskning och undervisning benämns forskningsbiträde eller kursassistent och hör till den administrativa och tekniska personalen. Även projektkoordinatorer hör till den administrativa och tekniska personalen.

Om språkrav för övrig personal bestäms i gällande Instruktion om språkrav för övrig personal.

IKRAFTTRÄDANDE OCH ÖVERGÅNGSSTADGANDEN

16 § Ikraftträdande

Denna personalinstruktion träder i kraft 1.2.2019 och gäller anställningar som följer efter det att instruktionen trätt i kraft.

.....